

عقاید متخصصین درباره جوانان و نوجوانان بزهکار

بهمان نسبت که مسئله ارتکاب جرم از ناحیه جوانان و نوجوانان در دنیای امروز گسترش مییابد، بهممان نسبت نیز برکوشش پژوهندگان و متخصصین امر، در یافتن راه‌حلهائی جهت پیشگیری از بزهکاری اطفال و نوجوانان افزوده میشود. در حال حاضر اکثریت جرم‌شناسان، جامعه‌شناسان، روانشناسان و متخصصین جرایم اطفال را عقیده براینست که اولاً - باید بزهکاری «جوانان بزرگسال»^۱ را از بزهکاری اطفال و نوجوانان جدا کرده و برای اینگونه بزهکاران، با پذیرش وضعیت و موقعیت خاص آنان، یک سری قوانین و مقررات خاص تهیه و بموقع اجرا گذاشته شود.

ثانیاً - دولتها و مراجع مسئول باید کوشش نمایند تا از طریق تهیه تسهیلات لازم و وضع قوانین و مقررات جدید مسئله «پیشگیری از بزهکاری اطفال و نوجوانان» را بطور جدی بمرحله اجرا گذارند...

باید دانست که برحسب عقیده رایج در بین متخصصین جرایم اطفال در اکثریت کشورهای اروپائی، بهترین راه پیشگیری از بزهکاری اطفال و نوجوانان آنست که ضمن وضع قوانین جدید، جهت مبارزه با اینگونه جرایم، یکسری تسهیلات وامکانات جدید جهت سرگرمی اطفال و نوجوانان و انصراف آنان از گرویدن به «اعمال ضد اجتماعی» توسط دولتها و مسئولان امور ایجاد شود.

بنابراین، صاحبانظران و متخصصین بزهکاری اطفال مسئله «مبارزه با جرایم اطفال و نوجوانان» را به‌دو صورت زیر تحقق‌پذیر میدانند:

۱- پیشگیری اتوماتیک یا خودبخودی - اینگونه پیشگیری که معمولاً توسط پلیس باید اعمال شود، در بسیاری از قوانین و مقررات کشورهای اروپائی، از جمله

(۱) Jeune - adulte منظور جوانانی است که بین ۱۶ تا ۲۱ سال دارند.

در ماده ۱۸ آئین نامه مورخ ۳۱ مه ۱۹۵۷ مربوط به مبارزه علیه «بزهکاری نوجوانان و ترك اطفال» ایالت ساکن سفلی در آلمان فدرال، چنین تعریف شده است:

«پلیس نه تنها باید عملیات مجرمانه و قابل تنبیه ارتكابی از ناحیه اطفال و نوجوانان را تعقیب نماید، بلکه وظیفه دارد خطراتی را هم که جوانان و نوجوانان را تهدید میکند از آنان دور نموده، علل و عوامل ایجاد چنین خطراتی را بکلی از میان بردارد»^۲ انواع طرق و وسایل مربوط به پیشگیری از بزهکاری اطفال و نوجوانان را بشرح زیر میتوان خلاصه نمود:

– یکی از مؤثرترین وسایل پیشگیری از اینگونه جرایم، حضور يك مأمور پلیس است در اماکن عمومی...

– یکی دیگر از وسایل پیشگیری، گشت شبانه روزی و مداوم مأموران انتظامی است. در اماکنی که محل تردد یا اجتماع جوانان و نوجوانان میباشد، نظیر: استخرهای شنا – زمینهای ورزش – باشگاههای تفریحات سالم – ایستگاههای راه آهن – کاراژها – پارکهای عمومی – باشگاههای ورزشی و غیره...

– نوعی دیگر از طرق پیشگیری از ارتكاب جرم آنست که در شهرهای بزرگ صنعتی، گروههای متخصص بنام «پلیس اطفال» تشکیل گردد که وظیفه اعضای آن مراقبت از کودکان و نوجوانان در کوچه ها و خیابانها است، بطوریکه نگذارند اینگونه اطفال خردسال مورد حمله و هجوم یا ظلم و ستم بزرگسالان قرار گرفته و یا توسط آنان براههای ناصواب و ارتكاب اعمال ضد اجتماعی سوق داده شوند....

در میان مقررات خاص مربوط به «پیشگیری اتوماتیک» از ارتكاب جرم، میتوان اصل «جرم مانع»^۳ را ذکر کرد که برحسب آن يك نوع عملی که به خودی خود و از نظر اجتماعی خنثی است، ولی میتواند موجب تسهیل ارتكاب يك جرم شود، جرم شناخته خواهد شد. مثال بارز این امر، موردی است که در قانون «پلیس راه» بلژیک در سال ۱۹۶۳ پیش بینی شده و مربوط است به پیشگیری از سرقت اتومبیل. بدین توضیح که قانونگذار بلژیک، برای پیشگیری از سرقت وسایط نقلیه چنین مقرر داشته است که: «ترك نمودن يك وسیله نقلیه موتوری، بدون انجام احتیاطات لازمه جهت جلوگیری از سوءاستفاده از آن، از جمله تخلفات راهنمائی و رانندگی شناخته میشود و جریمه بآن تعلق خواهد گرفت» بنابراین، اگر کسی بدون اینکه درهای اتومبیل خود را قفل کند و یا آنرا در کاراژ قرار دهد، از آن پیاده شده و اتومبیل را با درهای بازکنار خیابان بگذارد، پلیس راهنمائی بخاطر این بی احتیاطی او را جریمه خواهد کرد.

– یکی دیگر از طرق پیشگیری از بزهکاری اطفال و نوجوانان «پیشگیری از طریق ارباب» است. منظور آن دسته از مقررات ناظر به پیشگیری است که سیستم کلاسیک «مبارزه علیه جرایم بوسیله اعمال مجازاتها» برآن متکی است. برحسب

2) Le jeune adulte délinquant: Publication des Nations Unies, New York, 1965.
3) Délit Obstacle.

این نظریه، تهدید به مجازات که توسط جامعه اعمال میشود، تمام مجرمین بالقوه را در بر گرفته و بسیاری از آنان را مانع از ارتکاب جرم و جنایت علیه جامعه میگردد....

۲- ایجاد باشگاهها و مراکز مربوط به جوانان - برحسب يك عقیده عمومی که در میان متخصصین امور جوانان رایج است، تشکیلات و مراکز مربوط به جوانان و نوجوانان باید توسط خود آنان اداره شود. البته ورود و قبول عضویت در اینگونه مراکز (نظیر خانه جوانان و باشگاههای تفریحات سالم) نباید اجباری باشد و بزرگسالانی که عنداللزوم نقش سرپرستی، هدایت، و راهنمایی جوانان و نوجوانان را در اینگونه مراکز بازی میکنند، باید داوطلبانه کار کرده و از میان افراد متخصص و یا حداقل آشنا بمسائل جوانان انتخاب گردند. در اغلب کشورها، اینگونه مسئولان بزرگسال چون با مسائل و گرفتاریهای جوانان آشنائی کافی ندارند، لذا در عمل برای جوانان چندان مفید نبوده و از تشخیص احتیاجات و رفع مشکلات آنان عاجز میمانند.

امروزه در بسیاری از کشورها برای اینکه مدیران لایق برای اینگونه مؤسسات و مراکز جوانان تربیت کرده و ضمناً رقابت در اینگونه کارها را تشویق نمایند، دورههای تخصصی برای تربیت مدیران مسئول خانههای جوانان و مسئولان تهیه وسایل رفاه و سرگرمیهای آنان، دایر نموده و مسائل لازم را به داوطلبان میآموزند. در حال حاضر، در کشورهای اسکانندیناوی - فرانسه - استرالیا - و مالزی چنین دورههایی برای تربیت مدیران خانههای جوانان وجود دارد و نتایج مفید و مثبتی در جهت تأمین رفاه جوانان و نوجوانان از این طریق بدست آمده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی